

Які податки платитимемо після нового року?

6 грудня 2010 18:07 | Ольга Гнатів

Головним подарунком підприємцям та бухгалтерам від влади на Новий рік став Податковий кодекс.

Він був прийнятий 2 грудня і вступає в дію з 1 січня 2011 року. Для акліматизації влада виділяє один квартал – до квітня 2011 року. Таким чином, за словами експертів, три місяці в країні діятиме дві системи законів про сплату податків.

Податковий кодекс залишає стару спрощену систему оподаткування, закриває можливість юридичним особам оптимізувати податки за рахунок приватних підприємців, а також зберігає рівновагу у відносинах з податковими чиновниками.

«Зараз можна стверджувати, що остаточний варіант податкового кодексу значно кращий, ніж попередній», – каже Олександр Мінін, партнер юридичної фірми КМ Партнери.

«Але відчувається, що зміни приймали з поспіхом, тому що деякі моменти все таки не враховано», – додає Мінін.

Спрощена система оподаткування

Податковий кодекс залишає в дії спрощену систему оподаткування в такому вигляді, як вона була створена у 1998 році. Тобто, залишаються всі попередні види діяльності, які могли здійснювати суб'єкти підприємницької діяльності (СПД), а також старий розмір єдиного податку – від 20 до 200 гривень.

Своєрідна «палка в колеса» для малих підприємців закладена в нормі, які забороняє юридичним особам (тобто великому бізнесу) вносити до валових витрат витрати на купівлю товарів чи послуг, отриманих від спрощенців.

До прийняття кодексу середні та великі підприємства, які наймали спрощенців для виконання певних робіт чи надання послуг витрати на оплату їхньої роботи, зараховували витрачене на СПД на валові витрати. Таким чином, вони мали можливість зменшити власний обсяг доходу, а значить і податку на цей дохід.

Чимало підприємств скористалися цим моментом для оформлення своїх фактично штатних співробітників як СПД-шників. Вигідно це було й для самих СПД-шників, адже дозволяло отримувати чималу зарплатню, сплачуючи з неї максимум 200 грн. податку.

Зараз ситуація змінилася. Ні, кодекс зовсім не забороняє співробітництво підприємств з спрощенцями. Але неможливість перенести оплату їхньої праці на валові витрати робить роботу за даною схемою менш вигідною, ніж раніше.

«Заробітки невеликого прошарку підприємців, які працювали з великим бізнесом, суттєво впадуть, оскільки з них тепер вираховуватимуть податок на прибуток», - каже Мінін.

«Заробітки невеликого прошарку підприємців, які працювали з великим бізнесом, суттєво впадуть, оскільки з них тепер вираховуватимуть податок на прибуток», - каже Мінін.

Податок з прибутку підприємств

Заборона юридичним особам включати витрати на СПД до неоподаткованих витрат була внесена для того, щоб закрити можливість ухилення від сплати податків.

Відповідно до податкового кодексу, ставки податку на прибуток підприємств буде знижено з 25 відсотків до 19 відсотків у 2011 та 2012 роках, та до 16 відсотків у подальшому.

Проте, за словами експертів, номінальна ставка податку не відображає реальності - так званої "ефективної" ставки податку, яка є значно вищою.

Ефективна ставка залежить від того, як визначається обсяг валових витрат бізнесу: чим більші валові витрати, тим менший прибуток декларують підприємства і, відповідно, менше сплачують податку.

Перелік витрат, які можна зараховувати до валових витрат невизначений, тому дає можливість для маневрів як самим підприємцям, так і податківцям.

«Як контролюючі органи, так і бізнес можуть по-різному визначати які витрати, і за якою ціною можна включати до валових», - каже Володимир Котенко, партнер та керівник податково-юридичної практики Ernst & Young в Україні.

Таким чином, юридичні особи могли або штучно збільшувати свої валові витрати, або списувати їх на фіктивні СПД. Водночас, податкова адміністрація в будь-який момент і з будь-якої причини може не погодитись із заявленими даними.

Відтепер, з одного боку, податковий кодекс забороняє включати витрати, товари та послуги придбані від приватних підприємців до валових витрат. З іншого, так і не визначає чіткого переліку «дозволених» валових витрат.

Витрати на соціалку

Інше проблемне питання української економіки, яке загання більшість доходів населення в тінь - навантаження на фонд заробітної плати, залишається не вирішеним.

Податковий кодекс ситуацію не полегшує, а, скоріше, - навпаки.

З двох основних способів оптимізувати оплату праці, які застосовувались в Україні, можливим залишається тільки один: неофіційна зарплата в конверті.

Інший - переведення працівників на суб'єктів підприємницької діяльності, які платять єдиний податок, ускладнилося.

По-перше, тому що, як вже було сказано раніше, компанії не зможуть вносити витрати на спрощенців до валових витрат, а по-друге, тому що самі СПД також будуть зобов'язані сплачувати єдиний соціальний внесок.

Цей внесок став, фактично, головним нововведенням для СПД. Він не є податком, тому про нього не сказано у Податковому кодексі, і саме тому багато спрощенців не мають про нього жодного уявлення.

«З кожної гривні заробітної плати роботодавець платить додаткових 55 копійок соціальних виплат та податків: 40 копійок на соціальний фонд, а 15 копійок утримується як податок на прибуток з доходів фізичних осіб, - пояснює Володимир Котенко. -Роботодавцям дуже дорого платити білу зарплату».

Єдиний внесок - це фіксований відсоток від мінімальної заробітної плати, який йтиме до соціальних фондів (пенсійного, на випадок безробіття, на випадок професійного захворювання чи тимчасової втрати працездатності). Його розмір та порядок сплати визначається окремим законом, що також вступить в силу з 1 січня 2011 року.

В результаті, спрощенці щомісяця додатково, окрім єдиного податку, сплачуватимуть 35-40% від мінімальної зарплати. Тобто трохи більше 300 грн.

А от для роботодавців ситуація залишиться, фактично, незмінною. Експерти констатують, що змінюється тільки назва платежу, а його розмір залишається.

«З кожної гривні заробітної плати роботодавець платить додаткових 55 копійок соціальних виплат та податків: 40 копійок на соціальний фонд, а 15 копійок утримується як податок на прибуток з доходів фізичних осіб, - пояснює Котенко. -Роботодавцям дуже дорого платити білу зарплату».

Адміністрування податків

Адміністрування податків та система відносин з податковими працівниками в податковому кодексі не змінюється.

Щорічне дослідження глобального ділового клімату Світового банку підтверджує несприятливу податкову атмосферу в Україні. У 2001 році Україна зайняла 181 місце зі 183 країн за простотою системи оподаткування. Гірше тільки в Білорусії та Центрально-Африканській Республіці.

Світовий банк нарахував в Україні 135 податкових платежів на рік, здійснення яких займає 657 годин на рік, тобто майже 56 днів, а загальна сума сплачених податків досягає 55,5 відсотків прибутку бізнесу. Схоже на те, що ситуація не покращиться.

Президент скасував всі запропоновані нововведення, проте загалом процес адміністрування погіршиться порівняно з поточними правилами.

Зокрема, вимога про документарне підтвердження для бухгалтерського обліку залишається чинною. Це означає, що потрібно буде надавати документи про сплату всіх податків та платежів, документи по звітності та договори.

У 2001 році Україна зайняла 181 місце зі 183 країн за простотою системи оподаткування. Гірше тільки в Білорусії та Центрально-Африканській Республіці.

«Така норма ускладнює бюрократичний процес звітування до податкової», - каже Мінін.

«Також змінено визначення податкової декларації та відкрито можливість не приймати її, якщо вона не відповідає змісту закону – це дуже розмите поняття, дозволяє маневри для податківців», - коментує Мінін.

Позитивним нововведенням є те, що податкова адміністрація не матиме права видавати власні роз'яснення норм, а тільки консультувати.

«Це означає, що у податкової адміністрації не буде права самостійно трактувати положення кодексу та законів, а тільки пояснювати їх», - каже Котенко з Ernst & Young.

<http://www.kyivpost.ua/business/article/yaki-podatki-platitimemo-pislya-novogo-roku.html>